

IT bland individer 2016

LE0108

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde	2
A.2	Statistikområde	2
A.3	SOS-klassificering	2
A.4	Statistikansvarig	2
A.5	Statistikproducent	2
A.6	Uppgiftsskyldighet	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	3
A.9	EU-reglering	3
A.10	Syfte och historik	3
A.11	Statistikanvändning	3
A.12	Uppläggning och genomförande	3
A.13	Internationell rapportering	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
B	Kvalitetsdeklaration	4
B.0	Inledning	4
B.1	Innehåll	4
1.1	Statistiska målstorheter	4
1.1.1	Objekt och population	4
1.1.2	Variabler	4
1.1.3	Statistiska mått	4
1.1.4	Redovisningsgrupper	4
1.1.5	Referenstider	5
1.2	Fullständighet	5
B.2	Tillförlitlighet	5
2.1	Tillförlitlighet totalt	5
2.2	Osäkerhetskällor	6
2.2.1	Urval	6
2.2.2	Ramtäckning	6
2.2.3	Mätning	7
2.2.4	Svarsbortfall	8

2.2.5	Bearbetning	9
2.2.6	Modellantaganden	9
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	9
B.3	<i>Aktualitet</i>	10
3.1	Frekvens	10
3.2	Framställningstid	10
3.3	Punktlighet	10
B.4	<i>Jämförbarhet och sam användbarhet</i>	10
4.1	Jämförbarhet över tiden	10
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	11
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	11
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	11
5.1	Spridningsformer	11
5.2	Presentation	11
5.3	Dokumentation	12
5.4	Tillgång till primärmaterial	12
5.5	Upplysningstjänster	12

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Levnadsförhållanden

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Levnadsförhållanden

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100)

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: SCB
Postadress: Box 24 300, 104 51 STOCKHOLM
Besöksadress: Karlavägen 100, STOCKHOLM
Kontaktperson: Jonas Valdringer
Telefon: 010-497 41 73
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	SCB
<i>Postadress:</i>	Box 24 300, 104 51 STOCKHOLM
<i>Besöksadress:</i>	Karlavägen 100, STOCKHOLM
<i>Kontaktperson:</i>	Jonas Valdringer
<i>Telefon:</i>	010-497 41 73
<i>E-post:</i>	fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Gallringsföreskrifter saknas till denna undersökning.

A.9 EU-reglering

Framställning av statistiken finansieras till viss del av EU. Undersökningen är gemensam för EU-länderna som tillsammans med EU:s statistikbyrå Eurostat utformat frågor och definitioner. Statistiken regleras av Commission Regulation (EC) No 808/2004.

A.10 Syfte och historik

Undersökningen avser att belysa tillgång till och användning av Informationsteknik (IT) bland privatpersoner i Sverige. Undersökningar på samma tema har genomförts åren 2000-2016.

A.11 Statistikanvändning

Huvudanvändare är Eurostat, Näringsdepartementet, Post- och telestyrelsen (PTS) samt Stiftelsen för Internetinfrastruktur (.se).

A.12 Uppläggning och genomförande

Data för undersökningen har samlats in genom telefonintervjuer under perioden april-maj 2016. Undersökningen genomförs som en urvalsundersökning.

A.13 Internationell rapportering

Resultatet från undersökningen rapporteras årligen till Eurostat enligt EU:s förordning 808/2004.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Enkäten ändras delvis varje år med nya frågor som tillkommer och vissa som försvinner då informationstekniksområdet är ett område i förändring. Nya frågor arbetas fram i samråd med Eurostat och efter nationella behov.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Syftet med undersökningen är att belysa tillgången till och användningen av it. Undersökningen är årligen återkommande och finansieras av Eurostat (Grants) och ett särskilt anslag från Näringsdepartementet.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Undersökningen belyser huvudsakligen tillgång till och användning av it. Variablerna redovisas som andel av populationen och faktiskt antal med en viss egenskap, t.ex. med tillgång till dator i hemmet.

1.1.1 Objekt och population

Undersökningsobjekt är individer i åldern 16–85 år som är folkbokförda i Sverige, exklusive personer intagna på anstalt, långvarigt sjuka samt personer som vistas utomlands.

1.1.2 Variabler

Undersökningen är uppdelad i ett antal områden: tillgång till teknisk utrustning, datoranvändning, internetanvändning, mobil internetanvändning, e-förvaltning, e-handel, it-säkerhet samt ett antal bakgrundsvariabler om hushållet.

1.1.3 Statistiska mått

Antals- och andelsuppgifter med 95%-igt konfidensintervall.

1.1.4 Redovisningsgrupper

För indelning av resultatet har kön, åldersgrupper, utbildningsnivå, sysselsättningsstatus, familjetyp, hushållsinkomst, födelseland samt region använts.

1.1.5 Referenstider

Frågorna i undersökningen har olika referenstider:

Under avsnittet tillgång till teknisk utrustning ombeds uppgiftslämnaren lämna uppgifter som avser situationen vid intervjutillfället dvs. våren 2016.

Under avsnitten dator- respektive internetanvändning besvaras flera frågor utifrån vad man gjort under den senaste 3-månadersperioden dvs. första kvartalet 2016.

Under avsnitten e-förvaltning respektive e-handel besvaras frågorna utifrån vad man gjort under den senaste 12-månadersperioden dvs. april 2015- mars 2016.

1.2. Fullständighet

Individens användning av datorer och Internet är ett omfattande område som endast delvis kan belysas i en urvalsundersökning.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Undersökningen är en urvalsundersökning och kan därmed antas vara behäftad med tre sorters fel: *urvalsfel* (som beror på att endast ett urval av individerna har undersökts och att dessa inte riktigt är representativa alla individer), *bortfallsfel* (som beror på att svar saknas helt eller delvis från utvalda individer) och *mätfel* (som framför allt uppkommer på grund av att frågor och definitioner missuppfattas och att alltför grova uppskattningar lämnas). Om det finns systematik i mätfelen, t.ex. om många individer missuppfattar en fråga på samma sätt, uppkommer skevhet i materialet. Även i bortfallet kan det finnas systematik som leder till skevhet i materialet, t.ex. att en individ som inte har en viss egenskap uteblir med svar då frågan inte upplevs som aktuell.

Undersökningen har ett svarsbortfall på 48,8 procent vilket påverkar tillförlitligheten. Vid skattning av resultatet har antagits att bortfallet skulle ha betett sig på samma sätt som de som deltagit i undersökningen inom samma stratum, med avseende på fördelningen mellan olika svarsalternativ. Det har dock inte gjorts någon bortfallsanalys som kan belysa om bortfallet betett sig på samma sätt eller om det finns systematiska skillnader.

Bakgrundsvariablerna om familjetyp och hushållsinkomst ingår i undersökningen. Hushållsinkomst har i denna undersökningsomgång skattats med hjälp av registerdata som avser hushållens disponibla inkomster, inklusive transfereringar, efter skatt. Uppgifterna gäller år 2015. De övriga bakgrundsvariablerna hämtas från register. Kön, ålder och födelseland hämtas från registret över totalbefolkningen. Utbildningsnivå hämtas från utbildningsregistret. Dessa

bedöms hålla en hög kvalitet.

2.2 Osäkerhetskällor

Utöver ovan nämnda felkällor kan i enstaka fall misstolkning av svar ske vid intervjun.

2.2.1 Urval

Urvalet drogs från SCB:s register över totalbefolkningen i mars 2016. Stratifiering gjordes efter kön, ålder och region. Inom varje stratum drogs sedan ett systematiskt slumpmässigt urval från varje stratum.

Urvalsfelet beror på att resultaten endast baseras på ett urval av individer. Urvalsfelet i denna undersökning bör vara litet då urvalet är relativt stort. Vid nedbrytning av svaren på exempelvis kön och ålder ökar dock urvalsfelet.

Den totala urvalsstorleken är 2900 individer. Totala populationen i åldern 16-85 är ca 7 835 500.

Urvalsstorlek per redovisningsgrupp:

Ålder	Urval		
	Totalt	Män	Kvinnor
16-24 år	393	203	190
25-34 år	485	249	236
35-44 år	465	237	228
45-54 år	486	247	239
55-64 år	423	212	211
65-74 år	412	203	209
75-85 år	236	106	130
Samtliga	2 900	1 457	1 443

2.2.2 Ramtäckning

Problem med ramtäckning kan delas upp i övertäcknings- och undertäckningsfel. Övertäckningsfel innebär att urvalet innehåller individer som ej uppfyller de definierade urvalskriterierna. De individer som var övertäckning ingår inte i resultatredovisningen. Övertäckning kan t.ex. bestå av att personer som är äldre än 85 år och som kommit med i urvalet.

Undertäckningsfel är allvarligare och innebär att vi i urvalet missar att få med delar av populationen vi är intresserade av att undersöka. I denna undersökning är effekten av täckningsfelet generellt sett liten då Registret över totalbefolkningen (RTB) används som urvalsram, vilket håller en hög kvalitet.

2.2.3 Mätning

Uppgifterna har samlats in genom en kombinerad insamling där uppgiftslämnarna har kunnat välja att svara antingen via en webb-enkät eller i en telefonintervju. Årets undersökning är den första som tillämpar kombinerad insamling.

Telefonintervjuer är initialt för dem som inte lämnar sina svar via webben. Som stöd har intervjuarna fått utbildning samt haft skriftliga intervjuinstruktioner.

I undersökningar kan mätfel ha uppkommit genom att intervjupersonen missförstått frågan. Ett skäl till detta är att språkbruket på it-området är flytande och förändras över tiden. Utöver detta kan en systematisk över- eller underskattning ske för vissa frågor. Svårigheter av dessa slag skall inte överdrivas men förekommer i alla undersökningar. Indikationer på vilka frågor som varit svåra att besvara har förts vidare från intervjuarna till ansvarig utredare. De frågor som framför allt uppmärksammats i detta sammanhang är frågorna om typ av Internetanslutning.

Mättekniks granskning av mätinstrumentet har gjorts. Rapporten framhåller framförallt problem med att använda olika referenstider i undersökningen (se avsnitt 1.1.5). Problemet kan dock inte åtgärdas nationellt under rådande EU-reglering (A9).

I dokumentationen över hur statistiken tas fram (SCBDOK) redovisas mätinstrumenten i sin helhet. Dokumentationen är tillgänglig på SCB:s webbplats senast två månader efter publicering av statistiken, www.scb.se/LE0108.

2.2.4 Svartsbortfall

Urvalet bestod av 2 900 personer, varav 27 individer inte existerade på angiven adress eller hade avlidit vid undersökningstillfället. Totalt svarade 1 457 personer, vilket ger en svarsfrekvensen på 51,3 procent. 843 individer har inte gått att få kontakt med, 431 individer avböjde medverkan.

Dessutom förekommer det att vissa svarande avböjer att svara på enskilda frågor, så kallat partiellt bortfall. I årets undersökning är det partiella bortfallet särskilt stort för variablerna E2e, E2f, F1, F2, F3, F4, F5 och F6, vilket beror på ett filterfel i webb-enkäten som gjorde att 120 personer aldrig fick möjlighet att svara på ovan nämnda frågor. Dessa variabler är flaggade i tabellbilagan och underskattar sannolikt det sanna värdet.

För att skatta relevanta andelar har hjälpinformation använts. Hjälpinformation har använts i syfte att försöka kompensera för den skevhet som förmodas uppstå till följd av bortfallsfelet men även för att försöka reducera den slumpmässiga osäkerheten som urvalsförfarandet medför. Hjälpinformation som använts: kön, ålder, utbildningsnivå och sysselsättningsstatus använts.

I undersökningen har antagits att bortfallet skulle ha betett sig på samma sätt som de som deltagit i undersökningen inom samma stratum, med avseende på fördelningen mellan olika svarsalternativ.

Antal svar per redovisningsgrupp:

Ålder	Svarande			Andel svarande	
	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	
16–24 år	185	111	74	47,0	
25–34 år	192	99	93	39,6	
35–44 år	206	101	105	44,3	
45–54 år	244	108	136	50,2	
55–64 år	242	116	126	57,2	
65–74 år	284	132	152	68,9	
75–85 år	134	58	76	56,8	
Samtliga	1487	725	762	51,3	

2.2.5 *Bearbetning*

Med denna typ av fel menas fel som uppstår i samband med datorbearbetning av undersökningens resultat. Telefonintervjuerna har gjorts med hjälp av datorstöd. Kontroller av uppgifternas rimlighet och konsistens finns inlagda i datorprogrammet och görs direkt vid intervjutillfället. Logiska kontroller görs i ett valideringsprogram som utvecklats av Eurostat. SCB och Eurostat gör även kompletterande kontroller. Bearbetningsfelet i denna undersökning bedöms som litet.

2.2.6 *Modellantaganden*

För undersökningen IT bland individer 2016 har rak uppräknings inom strata använts. Antagandet som ligger till grund för bortfallsjusteringen är att individerna inom ett och samma strata har samma svarsbenägenhet.

2.3 **Redovisning av osäkerhetsmått**

Osäkerhetsmått i form av konfidensintervall har beräknats och redovisas i "Quality report" till Eurostat, i rapporten "Privatpersoners användning av datorer och internet 2016", samt i statistikdatabasen (SSD).

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningen har genomförts årligen sedan år 2000 och avsikten är att den även i fortsättningen ska genomföras årligen.

3.2 Framställningstid

Undersökningens referenstid sträcker sig till 2016-03-31. Telefonintervjuerna genomfördes i april-maj 2016. Bearbetningar av materialet och punktskattningar har därefter tagits fram. Statistiken gjordes tillgänglig 2016-11-24.

3.3 Punktlighet

Resultat publicerades i form av rapporten ”Privatpersoners användning av datorer och internet 2016” den 24 november 2016.

B.4 Jämförbarhet och samanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Undersökningen har olika fokus olika år och därmed delvis olika frågor. Jämförbarheten över tiden begränsas därför till vissa grundläggande frågor som varit oförändrade mellan åren. Vidare gör den snabba utvecklingen på it-området att jämförelser försvåras.

Insamlings- och urvalsförfarandet har förändrats 2011. Fram till och med 2010 genomfördes undersökningen som ett tillägg till arbetskraftsundersökningen (AKU). Undersökningen 2011 genomfördes dels som ett tillägg till AKU och dels fristående. Detta gjordes för att utvärdera möjligheten att genomföra hela undersökningen fristående, vilket också görs från och med 2012. Genom att urvalsdragningen samt undersökningsförfarandet har förändrats, kan detta i viss mån påverka jämförbarheten över tid. Totalt bedöms dock kvaliteten ha ökat i och med det förändrade insamlingsförfarandet, dels genom ökad svarsfrekvens och dels genom att intervjuerna varit koncentrerade till denna undersökning. Det har även inneburit mer utbildning för intervjupersonalen.

I åldersgruppen 65-74 år har i tidigare undersökningar (före 2007) nästan uteslutande personer som fortfarande förvärvsarbetade ingått i undersökningen. Detta innebar dels att osäkerheten för denna grupp var betydligt större än för övriga åldersgrupper och dels en överskattning bl.a. av antalet dator- och Internetanvändare i gruppen. Från och med undersökningen avseende år 2007 har den tidigare skevheten i urvalet rättats till, osäkerheten har därmed minskat liksom den tidigare överskattningen.

Från och med 2013 har urvalet utökats med åldersgruppen 75-85 och undersökningen avser nu att spegla populationen i åldern 16-85 år. Utökningen av urvalet påverkar jämförelserna över tid och tabellbilagan som finns i rapporten ”Privatpersoners användning av datorer och internet” utgår från hela det nya urvalet.

För jämförelse över tid redovisas resultatet för gruppen 16-74 år även fortsättningsvis på totalnivå.

I årets undersökning används registeruppgifter för hushållets disponibla hushållsinkomster. I tidigare undersökningsomgångar var det partiella bortfallet stort för denna variabel, vilket innebar att hushållens samlade disponibla inkomster underskattades. Hushållets disponibla inkomster är därför inte jämförbara mellan 2016 och tidigare undersökningsomgångar.

I årets undersökning används även kombinerad insamling med webb-enkät i kombination med telefonintervjuer. Antagandet som ligger till grund för 2016 års estimat är att internetanvändningen inte skiljer sig åt mellan personer som svarat via webben och personer som lämnat sina svar i en telefonintervju. Detta antagande är eventuellt felaktigt, vilket innebär att jämförbarheten med föregående undersökningsomgångar kan ha påverkats negativt.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Bortsett från den skevhet som fanns i urvalet för åldersgruppen 65-74 fram till och med 2006 samt utökningen av urvalet med åldersgruppen 75-85 2013 bedöms jämförbarheten mellan grupper god över tiden. Vad gäller införandet av kombinerad insamling så har det gett effekten att IT-användningen i de högre ålderskategorierna har ökat, vilket gör att jämförbarheten med tidigare undersökningsomgångar blir särskilt problematisk för just dessa ålderskategorier. Statistiken är i princip jämförbar med de övriga studier som genomförts av andra EU-länder. Det är dock stora skillnader mellan svarsfrekvenserna i dessa undersökningar och även vissa skillnader i täckning, metodik m.m.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Identifikationen sparas inte varför samkörning med andra undersökningar inte är möjligt.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistik om it-användning bland individer redovisas i Statistikdatabasen på SCB:s webbplats samt av Eurostat. Databasen och webbplatsen nås via <http://www.scb.se/LE0108>.

5.2 Presentation

Uppgifterna presenterades i Statistikdatabasen, i form av tabeller och diagram samt i rapporten "Privatpersoners användning av datorer och internet 2016". Publicering skedde den 24 november 2016.

Resultat publiceras på Eurostats webbplats i december 2016.

<http://ec.europa.eu/eurostat/>

5.3 Dokumentation

Viss ytterligare dokumentation presenteras i rapporten "Privatpersoners användning av datorer och Internet 2016" samt i de rapporter som lämnas till Eurostat (Quality report och Metadata).

5.4 Tillgång till primärmaterial

SCB utför på beställning specialbearbetningar av primärmaterial. Forskare, utredare m.fl. kan efter prövning få tillgång till avidentifierat uppgiftsmaterial för egen bearbetning.

5.5 Upplysningstjänster

Vid frågor rörande it-statistik kontakta it-statistik@scb.se eller Statistiks-service på 010-479 50 00.